

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060106

DOM
2024-09-25
Stockholm

Mål nr
M 11467-23

Sid 1 (5)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-08-23 i mål nr M 8255-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

K.H.

Ombud: C.G.

Motpart

Skogsstyrelsen
551 83 Jönköping

SAKEN

Försiktighetsåtgärder enligt 12 kap. 6 § miljöbalken vid avverkning på fastigheten X i Smedjebackens kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens dom och Skogsstyrelsens beslut den 28 oktober 2022 (ärendenr A 10784-2020) om försiktighetsåtgärder vid avverkning på fastigheten X i Smedjebackens kommun och återförvisar ärendet till Skogsstyrelsen för fortsatt behandling.

Dok.Id 2116605

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

K.H. har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra mark- och miljödomstolens dom och upphäva Skogsstyrelsens beslut att inom ett visst område inom fastigheten X i Smedjebackens kommun vidta försiktighetsåtgärder. Vidare har K.H. yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska hålla syn.

K.H. har anfört sammanfattningsvis följande. I målet väcks för det första frågan om det finns skäl att förbjuda avverkning med hänsyn till knärot, särskilt utifrån det faktum att det pågår ett granbarkborreangrepp i området. Så var fallet redan i maj 2023 men nya undersökningar i området visar att angreppet har ökat kraftigt under hösten 2023. Området är därtill utsatt för kraftiga vindar. Det innebär att skogen kommer att dö och ljusförhållandena förändras med följd att förbudet som ska skydda knäroten inte kommer att få någon effekt. Ju längre ett granbarkborreangrepp får pågå desto fler träd påverkas och till sist kommer syftet med avverkningsförbudet att gå förlorat. Mark- och miljööverdomstolen har i praxis framhållit att bedömningen ska ske med utgångspunkt i bland annat terrängförhållandena och skogens beskaffenhet. Skogsstyrelsen har inte gjort någon sådan närmare bedömning. För det andra behöver avverkning ske snabbt för att förhindra granbarkborreangreppet. Avverkningsförbudet inskränker därmed möjligheten att bedriva ett aktivt skogsbruk. För det tredje ifrågasätts mark- och miljödomstolens slutsatser i fråga om genetiskt utbyte mellan populationer av knärot och hur det ska bevisas. Sammantaget är konsekvenserna av Skogsstyrelsens beslut orimliga och oproportionerliga.

Skogsstyrelsen har bestritt yrkandet att beslutet ska upphävas, men har inte haft någon erinran mot att beslutet avseende hänsyn till knärot undanröjs och ärendet återförvisas till Skogsstyrelsen för förnyad handläggning.

Skogsstyrelsen har anfört sammanfattningsvis följande. Det är förbjudet att vidta skogsbruksåtgärder som innebär en negativ påverkan på knärotens bevarandestatus. Knärotens bevarandestatus bedöms i dagsläget inte vara gynnsam och det blir därför avgörande att bedöma om den anmälda åtgärden innebär en ytterligare försämring.

Enligt K.H. finns rikligt med fynd av knärot inom det angränsande biotopskyddsområdet. Någon dokumentation för detta påstående finns dock inte och det går därför inte att bedöma riktigheten av uppgifterna. En välgrundad bedömning av vilka skyddsåtgärder som varit mest ändamålsenliga för att bevara knärot kräver en avvägning mellan flera olika faktorer. Det mest grundläggande är dock att det finns ett tillräckligt underlag som anger var knärot växer, i hur stor omfattning arten förekommer i området samt vilka delområden som är mest angelägna att skydda. För att kunna göra dessa bedömningar krävs väldokumenterade inventeringar. Om det, såsom K.H. anför, finns en riklig mängd knärot i det angränsande biotopskyddsområdet eller inom andra delar av den berörda delen, är det tveksamt om de skyddsåtgärder som mark- och miljödomstolen beslutat om är av betydelse för att upprätthålla den lokala populationen. I Skogsstyrelsens yttrande från april 2023 anges att inga fynd av knärot har gjorts inom biotopskyddsytan och det finns heller inga andra belägg för att knärot har påträffats där. Om däremot dessa sammantaget sju exemplar av arten är de enda som finns i området är de sannolikt av mycket stor betydelse för den lokala populationen. Vid Skogsstyrelsens fältbesök den 16 maj och 15 september 2022 påträffades dock flera växtplatser för knärot än de sju exemplar som finns registrerade i Artportalen. Denna information finns lagrad i Skogsstyrelsens GIS-system som visar koordinater för var Skogsstyrelsen registrerade knärotsförekomster under de båda fältbesöken. Enligt Skogsstyrelsen bedömning skulle ett upphävande av beslutet innebära en risk för att en enligt artskyddsbestämmelserna förbjuden åtgärd tillåts. Skogsstyrelsen anser dock att de uppgifter om omfattande granbarkborreangrepp som framkommit kan komma att påverka vilka skyddsåtgärder som behövs och anser därför att ärendet bör återförvisas till Skogsstyrelsen för förnyad handläggning.

K.H. har med anledning av vad Skogsstyrelsen anført angett att han vidhåller att Skogsstyrelsens beslut ska upphävas men har, som Skogsstyrelsen, inte någon erinran mot att beslutet avseende hänsyn till knärot undanröjs och målet återförvisas till Skogsstyrelsen för förnyad handläggning. Han ser det som en lämplig handläggning att Skogsstyrelsen fattar beslut.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Parterna har framfört att de uppgifter som har tillkommit efter mark- och miljödomstolens dom i fråga om det pågående granbarkborreangreppet inom det avverkningsanmälda området bör föranleda att Skogsstyrelsen gör en ny samlad bedömning av vilka skyddsåtgärder som krävs med hänsyn till skyddet för arten knärot. Mark- och miljööverdomstolen instämmer i detta. För det fall ytterligare utredning krävs bör denna lämpligen inhämtas i första instans. Mark- och miljööverdomstolen anser därmed att ärendet bör återförvisas till Skogsstyrelsen för fortsatt behandling.

Det överklagade beslutet omfattar även försiktighetsåtgärder med hänsyn till skyddet för arten bombmurkla. Även om det utpekade skyddsområdet för bombmurkla är skiljt från skyddsområdet för knärot i såväl Skogsstyrelsens beslut som i mark- och miljödomstolens dom är det inte tydligt att en ny sammanvägd prövning av avverkningsanmälan kan göras för arterna var för sig. Mark- och miljööverdomstolen anser mot denna bakgrund att mark- och miljödomstolens dom och Skogsstyrelsens beslut bör undanröjas i sin helhet. Mark- och miljööverdomstolen understryker att detta inte innebär att Skogsstyrelsen är förhindrad att efter återförvisningen på nytt besluta om försiktighetsåtgärder såväl med hänsyn till skyddet för knärot som för bombmurkla.

Eftersom K.H. har förklarat sig införstådd med att Skogsstyrelsen på nytt ska ta ställning till avverkningsanmälan saknas det skäl för Mark- och miljööverdomstolen att interimistiskt förordna om försiktighetsåtgärder. Det får ankomma på Skogsstyrelsen att förordna om sådana om skäl härför framkommer.

Vid denna utgång behövs inte syn.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand, Mikael Hagelroth och Li Brismo, referent, samt tekniska rådet Annika Billstein Andersson.

Föredragande har varit Niclas Arvidsson.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-08-23
meddelad i
Nacka

Mål nr M 8255-22

PARTER

Klagande

K.H.

Ombud:

C.G.

Motpart

Skogsstyrelsen
551 83 Jönköping

ÖVERKLAGAT BESLUT

Skogsstyrelsens beslut den 28 oktober 2022 i ärende nr A 10784-2020, se bilaga 1

SAKEN

Beslut om att vidta försiktighetsåtgärder för att förebygga skada på arter på fastigheten X i Smedjebackens kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen ändrar Skogsstyrelsens beslut endast på så sätt att omfattningen av det område inom vilket försiktighetsåtgärder ska vidtas för att förebygga skada på arten knärot bestäms i enlighet med röd markering i bilaga 2.

2. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet i övrigt.

3. Skogsstyrelsens beslut den 28 oktober 2022 ska gälla fram till dess denna dom fått laga kraft, alternativt till dess Mark- och miljööverdomstolen beslutar annat.

Dok.Id 828556

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 69 131 07 Nacka	Sicklastråket 1	08-561 656 40 E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se		måndag – fredag 08:00–16:30

BAKGRUND

Den 28 oktober 2022 beslutade Skogsstyrelsen att förelägga K.H. att inom vissa områden på fastigheten X vidta försiktighetsåtgärder för att förebygga skada på arterna knärot och bombmurkla. De försiktighetsåtgärder som ska vidtas framgår av Skogsstyrelsens beslut (bilaga 1). Enligt Skogsstyrelsen gäller beslutet omedelbart även om det överklagas. Skogsstyrelsen förenade beslutet med ett vite om 250 000 kr. K.H. har nu överklagat Skogsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

K.H. har yrkat att mark och miljödomstolen ska upphäva Skogsstyrelsens föreläggande om försiktighetsåtgärder. Till stöd för sin talan har K.H. i huvudsak fört fram följande.

Han planerar att föryngringsavverka 9,9 hektar skog på fastigheten. Den föryngringsmetod som kommer att användas är markberedning och plantering utan frö- eller skärmträd på 1,5 hektar samt markberedning och naturlig föryngring med frö- eller skärmträd på 8,4 hektar. Han har tagit hänsyn till knäroten och gjort en hänsynsplanering motsvarande cirka tre hektar av de totalt anmälda 9,9 hektaren. Knärot har påträffats inom de hänsynsytor som kommer att lämnas. Populationen av knärot i området kan därför inte anses hotad och knärotens överlevnad kommer inte att påverkas lokalt i någon större utsträckning. Många exemplar av knärot kommer att lämnas och populationen kommer därmed att värnas. De anmälda åtgärderna tillsammans med de hänsynsytor som lämnas kommer därför inte att leda till en negativ påverkan på knärotspopulationen i det aktuella området. Detsamma gäller bombmurklan.

Som Skogsstyrelsen själv konstaterat är populationen av knärot i området kraftig. Det torde innebära att det vid ytterligare inventering sannolikt kommer att påträffas fler fynd av arten. De tre hektar hänsynsytor som kommer att sparas kommer att medföra att populationen kan upprätthållas. Det ska även tilläggas att delar av fastigheten och stora delar av det avverkningsanmälda området har undantagits som

biotopskyddsområde, vilket ska beaktas av Skogsstyrelsen vid beslut om försiktighetsmått. När hänsyn tas till helheten ska det bl.a. beaktas att det finns knärot inom biotopskyddsområdet. Det är därför inte rimligt att lägga till ytterligare hänsynsområde för knärot och bombmurkla.

Av den utredning som mark- och miljödomstolen tillfört målet så framstår det som att ett alternativ till det område inom vilket skyddsåtgärder ska vidtas för knärot tagits fram. Detta alternativ är bättre men inte tillräckligt då utformningen ur ett skogligt perspektiv blir svårbrukbar. Det alternativa området har redan hunnit förstöras av angrepp av granbarkborre. Uppskattningsvis 50 procent av träden är påverkade. Ju längre ett angrepp får pågå, desto fler träd påverkas och till sist så kommer avverkningsförbudet inte att ha effekt.

Skogsstyrelsen har fått tillfälle att yttra sig i målet och har yrkat att mark- och miljödomstolen ska avslå överklagandet. Till stöd för sin talan har Skogsstyrelsen i huvudsak fört fram följande.

Bakgrund

Sedan en anmälan om föryngringsavverkning kommit in till Skogsstyrelsen uppmärksammades Skogsstyrelsen på att det finns knärot inom den planerade avverkningen. Skogsstyrelsen utförde därför ett fältbesök i det aktuella området och fann utöver knärot även bombmurkla på platsen. Skogsstyrelsen har erbjudit markägaren ett naturvårdsavtal omfattande 50 år på den del av det avverkningsanmälda området som knärot och bombmurkla påträffades, vilket markägaren inte var intresserad av. Skogsstyrelsen har därför beslutat om förbud mot avverkning av två hänsynsytor omfattande ca 1,7 ha, där knärot och bombmurkla finns.

Skydd av knärot

Inom det anmälda området har ett flertal knärotsexemplar hittats vid Skogsstyrelsens fältbesök. Inga fynd av knärot har gjorts i intilliggande biotopskyddat område. Skogsstyrelsen bedömer att denna växtlokal utgör ett

kärnområde för knärot och att den planerade åtgärden riskerar att medföra en alltför omfattande negativ påverkan för att vara acceptabel på den population som med säkerhet finns i området.

Vid en sökning i Artportalen den 25 april 2023 på knärotens förekomst i närområdet fanns endast två ytterligare observationer inom 1 km från det anmälda området. Båda observationerna saknar detaljerad information om antal och omfattning av arten. Skogsstyrelsens bedömning är att det lokalt inte finns någon talrik population. Närmast kända fynd ligger ca 0,5 km söder om det nu anmälda området på ett område som avsatts som hänsynskrävande biotop, men observationen i Artportalen ger ingen detaljerad information om förekomsten. Nästa kända lokal ligger nästan 0,9 km väster om det nu anmälda området och gränsar till en hyggeskant, vilket innebär att knärotens växtlokal med stor sannolikhet kan vara spolierad. Inte heller här ger observationen i Artportalen någon detaljerad information.

I den av domstolen tillförda utredningen redovisas knärotens förekomst även i intilliggande kommuner. Totalt gäller det 319 inrapporterade observationer i Smedjebacken, Fagersta och Norbergs kommuner. Av dessa finns 210 observationer i de intilliggande kommunerna (Fagersta och Norberg). Dessa förekomster ligger på ett långt avstånd från den aktuella växtplatsen, vilket gör att de inte kan bedömas tillhöra samma population. Inte heller på regional nivå bedöms bevarandestatusen vara gynnsam. Knärotens status har över tid försämrats och den är i 2020 års rödlista klassad som sårbar (VU). År 2015 klassades den som nära hotad (NT). På rödlistan 2005 bedömdes den som livskraftig (LC). Detta pekar mot att arten inte har en gynnsam bevarandestatus på nationell nivå. Äldre skogar med trädkontinuitet försvinner alltmer och studier visar att arten är svårspriod. Knärotens möjligheter att sprida sig till nya områden är därmed mycket begränsad.

Skydd av bombmurkla

Arten är nationellt och globalt rödlistad och bedöms i dag som sårbar (VU) i Sverige. Svampen hotas främst av ett konventionellt trakthyggeskogsbruk och

återkommer normalt inte i den nyanlagda och uppväxande skogen. Även nya hyggen som gränsar till växtplatser kan vara ett hot och leda till ökad genombläsning så att bombmurklorna torkar ut för snabbt. Arten försvinner efter en slutavverkning och de allra flesta äldre kända lokaler är i dag spolierade. Den har nu försvunnit på många håll i Europa. Sverige har ojämförligt flest växtplatser kvar, vilket medför att Sverige har ett internationellt ansvar för artens fortlevnad.

I den av domstolen tillförda utredningen redovisas bombmurklans förekomst även i intilliggande kommuner (Fagersta och Norberg). I dessa två kommuner finns endast tre observationer av arten inrapporterade i Artportalen. Skogsstyrelsen bedömer att den aktuella växtlokalen är viktig för bombmurklans bevarandestatus, då det bara finns ytterligare en observation av arten i hela Smedjebackens kommun. Inte heller på läns- eller regionalnivå bedöms bevarandestatusen vara gynnsam. Enligt Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens gemensamma riktlinjer för handläggning av artskyddsärenden i skogsbruket betraktas en arts bevarandestatus som gynnsam när

- uppgifter om artens populationsutveckling visar att den på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö,
- dess naturliga utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid, och
- det finns, och sannolikt kommer fortsätta att finnas, en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer ska bibehållas på lång sikt.

DOMSKÄL

Rättsliga utgångspunkter

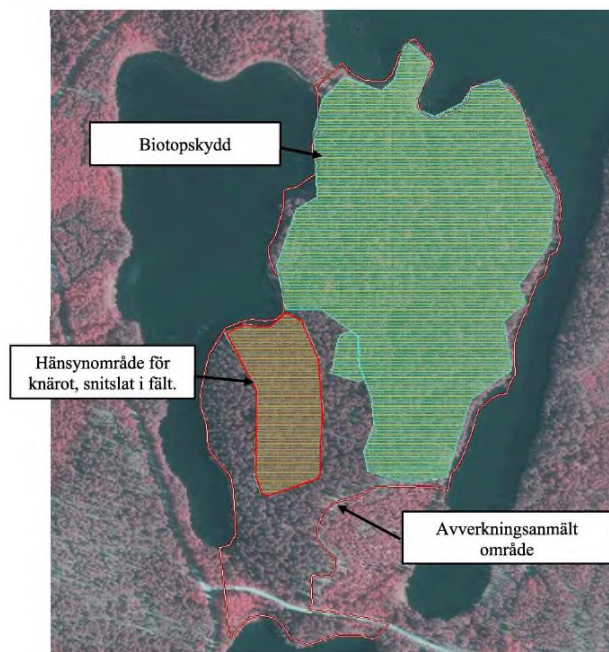
Tillämpliga bestämmelser framgår av Skogsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen har under målets handläggning tillfört målet utredning i form av bl.a. uppgifter från Artportalen om observationer av knärot och bombmurkla, kartor och flygfoton. Parterna har fått tillfälle att yttra sig över den tillförda utredningen.

Enligt 8 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada exemplar av växterna och att ta bort eller skada frön eller andra delar av vilt levande knärot samt bombmurkla. När det är fråga om verksamheter där syftet uppenbart är ett annat än att ta bort eller skada fridlysta växter är det dock rimligt att det krävs risk för påverkan på den skyddade artens bevarandestatus för att utlösa förbuden i 8 § artskyddsförordningen (se MÖD 2016:1 och MÖD 2017:7).

Försiktighetsåtgärder avseende knärot

Skogsstyrelsen har beslutat om försiktighetsåtgärder inom ett område på fastigheten X för att skydda arten knärot.

Område inom vilket försiktighetsåtgärder enligt Skogsstyrelsen ska vidtas för att skydda knäroten.

Knäroten är rödlistad som VU (sårbar) i huvudsak på grund av att dess minskningstakt har uppgått till cirka 40 procent under de senaste 60 åren. Enligt Riksskogstaxeringen har den minskat med cirka 50 procent under 1990-talet men tycks ha stabiliserats på en lägre nivå under 2000-talet. Knärot missgynnas vid kalavverkning av skog, då de grunt växande jordstammarna blir exponerade för solljus och torkar ut.

Knärot är en svårspriidd art där alla plantor som finns inom ett avstånd om högst en kilometer tillhör samma population (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 9 juni 2021 i mål nr M 3547-20). Enligt den utredning som domstolen tillfört målet framgår att det finns en lokal av knärot cirka 850 meter nordväst om och en lokal cirka 500 meter söder om de fynd av knärot som gjorts på fastigheten X. Fynden på X tillhör alltså samma metapopulation (ett nätverk av populationer) som de andra två lokalerna, eftersom avståndet understiger en kilometer. Genom förekomsten av knärot på X kan genetiskt utbyte ske mellan de två andra lokalerna i närområdet, trots att avståndet dem emellan överstiger en kilometer. Domstolen kan vidare konstatera att dessa fynd ligger isolerade från övriga knärotspopulationer och alltså inte ingår i ett större spridningsnätverk. Skulle fynden av knärot försvinna på X så försvåras det genetiska utbytet avsevärt mellan de två andra lokalerna. Mark- och miljödomstolen anser därför att fynden av knärot på X är en förutsättning för ett bra genetiskt utbyte för knärot i området. Med hänsyn till detta anser domstolen att en avverkning i enlighet med avverkningsanmälan på X skulle riskera att påverka knärotens bevarandestatus i området. Enligt domstolen finns det därför skäl att besluta om de försiktighetsåtgärder som innebär att avverkning eller underväxtröjning av stående och liggande, levande och döda träd inte får ske, att skogsbruksmaskiner inte får köras och att markberedning inte får utföras.

Nästa fråga är om det område inom vilket försiktighetsåtgärderna enligt Skogsstyrelsen ska vidtas är större än vad som är nödvändigt med hänsyn till syftet att skydda knäroten. Av handlingarna i målet framgår att Skogsstyrelsen bestämt området utifrån var knäroten identifierats i fält. Det finns dock i Skogsstyrelsens akt ingen dokumentation över var i fält knäroten identifierats. Av de uppgifter från Artportalen som domstolen tillfört målet framgår att det finns två fynd av knärot på fastigheten X. Som riktlinje har angetts att det kan krävas ett avstånd på 50 meter från brynet för att vidmakthålla ett fungerande lokalklimat för knäroten (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 20 april 2023 i mål nr M 4669-22). Med hänsyn till riktlinjen om 50 meter och det som i övrigt kommit fram i målet bedömer mark- och miljödomstolen att det inte finns skäl att besluta om ett större

område inom vilket försiktighetsåtgärderna ska råda än cirka 50 meter från fynden. Till följd av granbarkborreangrepp finns det döda granar i delar av området. Dessa döda granar kommer enligt domstolen sannolikt att falla omkull något år efter det att avverkning av närliggande skog skett. Mark- och miljödomstolen bedömer därför att dessa döda granar har mindre betydelse för knärotens överlevnad och därför inte bör omfattas av försiktighetsåtgärder.

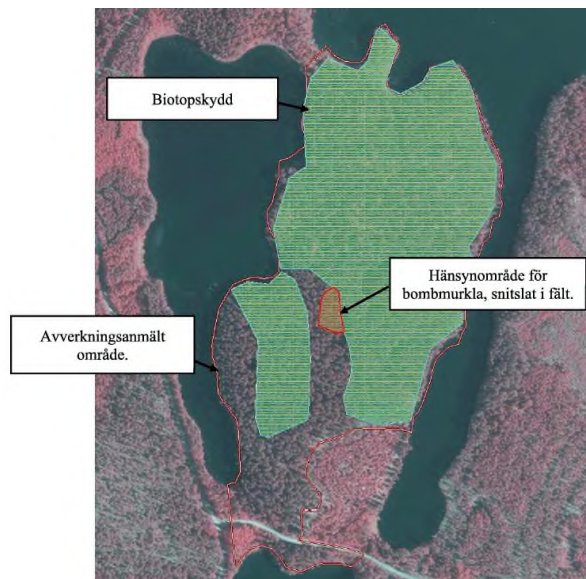
Domstolen delar inte K.H.s bedömning om att risken för ytterligare granbarkborreangrepp inom området gör försiktighetsåtgärderna verkningslösa. Enligt domstolen ska därför försiktighetsåtgärder vidtas inom ett område vars gräns ligger cirka 50 meter från fynden av knärot undantaget vissa delar där det finns döda granar till följd av granbarkborreangrepp (se bild nedan). Det som K.H. fört fram förändrar inte den bedömningen.

De gula punkterna utgör fynd av knärot. Röd polygon utgör område inom vilket försiktighetsåtgärder enligt domstolens bedömning ska gälla.

Försiktighetsåtgärder avseende bombmurkla

Skogsstyrelsen har beslutat om försiktighetsåtgärder inom ett område på fastigheten X för att skydda arten bombmurkla.

Område inom vilket försiktighetsåtgärder ska vidtas enligt Skogsstyrelsen för att skydda bombmurklan.

Bombmurkla är rödlistad som sårbar (VU) i senaste rödlistan. I östra Svealand och norra Götaland förekommer den i frisk lågörtsgrenskog med lång grankontinuitet. Till följd av skogsbruk har dess utbredning och antal minskat kraftigt. Nu förekommer den i huvudsak i Mälardalslänen och längs vissa Norrlandsälvar. Av den utredningen som mark- och miljödomstolen tillfört målet framgår det att det finns ett fynd av bombmurkla på fastigheten X. Det framgår vidare att det finns två andra lokaler av bombmurkla cirka 2–3 km bort. I övrigt finns det i närområdet inga fler inrapporterade fynd av bombmurkla under perioden 2010–2023.

Med beaktande av de få fynd som finns i det lokala området och de konsekvenser som den anmälda avverkningen skulle medföra för bombmurklan bedömer mark- och miljödomstolen att avverkningen skulle riskera att påverka bombmurklans bevarandestatus i området. Domstolen anser därför, likt Skogsstyrelsen, att det finns fog för att besluta om försiktighetsåtgärder som innebär att avverkning eller underväxtröjning av stående och liggande, levande och döda träd inte får ske, att skogsbruksmaskiner inte får köras och att markberedning inte får utföras. Mark- och miljödomstolen bedömer även att det område inom vilket Skogsstyrelsen beslutat om att dessa försiktighetsåtgärder ska gälla är relevant med hänsyn till syftet att skydda bombmurklan. Det K.H. fört fram förändrar inte den bedömningen.

Vitesbelopp

Som ägare av fastighet X bedöms K.H. vara rätt adressat för beslutet och ha rättsliga möjligheter att följa det. Med hänsyn till den skada på miljön som en avverkning enligt anmälan skulle få och omfattningen av den ekonomiska verksamhet som avverkningen innebär bedömer mark- och miljödomstolen att Skogsstyrelsen haft fog för att förena sitt beslut med ett vite samt att vitesbeloppet om 250 000 kr är proportionerligt.

Övrigt

En verksamhet eller åtgärd som anmäls för samråd får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts (12 kap. 6 § miljöbalken). Denna tid har passerats. Mot bakgrund av att avverkning är en irreversibel åtgärd ska domstolens avgörande kompletteras med ett förordnande om att Skogsstyrelsens beslut den 28 oktober 2022 ska gälla fram till dess denna dom fått laga kraft eller, om domen överklagas, Mark- och miljööverdomstolen beslutar annat.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 3 (MMD-02)

Överklagande senast den 13 september 2023.

Magnus Hermansson

Christina Borg

I domstolens avgörande har chefsrådmannen Magnus Hermansson, ordförande, och tekniska rådet Christina Borg deltagit. Föredragande har varit beredningsjuristen Erik Simberg.